

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.
Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blașiú.

Fóe bisericescă-politică.

Anul III.

Blașiú 23 Decembre 1893.

Numărul 51.

România și noi.

Causa noastră națională a fostú obiectul unor desbateri până aici încă nepomenită în senatulú din Bucuresci.

Dile de-a rîndulú a statú cestiunea noastră la primulú planú.

Dile de-a rîndulú cestiunean óstrá a ocupatú regatulú vecinú și împreună cu dînsulú opiniunea publică a Europei.

Nici nu se putea altfelú.

Situațiã noastră actuală, cele petrecute cu noi de unú anú și jumătate, au trebuitú să aibă dreptú urmare resunetulú acesta din parlamentulú regatului nostru vecinú.

Nu mai e îndoiosú înainte nici unuia dintre Români gînditorí ai României, că esistența noastră națională este și pentru dînsii o cestiune de esistență. Pentru că nu mărimea singurá a regatului României îi dá importanța aceea supremă, ce i-o recunoscú statele mari ale Europei, ci situațiã etnică și faptulú, că regatulú românú din tóte părțile e încunjuratú de frați în numărú totú atâtú de mare, câtú este de mare alú celorlú din regatú.

Îndată ce Români, cari încunjurá România, ar începe să dispará, s'ar scári treptatú și însemnătatea regatului românú pentru deslegarea cestiunii resăritene.

Nu e deci de miratú, dacă cei mai distinși bărbați politici ai României au luatú cuvîntulú în cestiunea noastră.

Noi nu avemú de gîndú, să cer-

cămú după motivele, cari au îndemnatú pe unii dintre oratorí a suleva cu atâta ostentațiune cestiunea noastră.

Vedemú cu durere, că unii dintre oratorí prea multú au umblatú să scóbore cestiunea noastră din înălțimea ei la o cestiune de partidú. Vedemú și aceea, că unii oratorí s'au arêtatú puținú orientați în afacerea asta.

Dar în fața celorlú petrecute nu vomú reflecta la asemenea defecte.

Noi avemú să facemú numai constatări.

Prima dintre aceste constatări este, că în sfârșitú amú ajunsú timpulú, cândú tóte partidele din România proclamá ca unú principiú de statú, că cestiunea esistenței noastre naționale este o cestiune de esistență și pentru regatulú românú.

Axioma acésta au proclamat-o de o potrivă atâtú liberalii câtú și conservatorii.

A doua constatare e, că cestiunea noastră se urmăresce cu același interesú atâtú de liberali câtú și de conservatori, și că tótá româtimea de dincolo este străbătută de iubirea noastră sinceră.

Cea din urmă constatare e, că atâtú conservatorii câtú și liberalii caută căile, pe cari ar puté să ne ajute.

Aceste suntú rezultatele discusiunii urmate în senatulú românú.

Ele ne mulțamescú pe deplinú, pentru că suntú efluxulú iubirii de frați și alú îngrijirii față de viitoriulú nemulú nostru.

Altú rezultatú nu putemú aștepta

de o cam dată. Alta nu vorú puté face nici liberalii, dacă ar veni la putere, decâtú să atragá atențiunea Europei asupra pericolului, ce ar urma pentru gruparea puterilorú la o eventuală conflagrațiune europenă.

Să intervină guvernulú românú directú în cauza noastră la guvernulú din Budapesta, asta nu e posibilú. Așaceva ar respinge guvernulú ori căreii țeri; ar trebui să respingá și guvernulú României.

Noi inși-ne nu putemú nici să așeptămú și cu atâtú mai puținú să ceremú o asemenea intervențiune, pentru că prin asta amú dovedi o lipsă de loialitate față de statulú, alú cărui cetățeni suntemú.

Totú ce putemú aștepta, este, ca parlamentulú și guvernulú românú să atragá atențiunea Europei asupra situațiunii lorú proprii, provenite din cauza situațiunii, în care se află Români din țerile corónei Sfintului Ștefanú.

Asta s'a și făcutú și se va face desigurú și în viitoriú, până cândú vorú ajunge inși-și deținătorii puterii de statú dela noi la convingerea, că politica lorú față de cetățenii români de sub coróna Sfintului Ștefanú este nu numai primejdiosă pentru consolidarea internă a statului ungarú, ci și pentru pacea Europei.

Êtá punctele de vedere, din cari privimú noi discusiunile din senatulú românú asupra cestiunii „de esistență națională“.

Suntemú mulțamitori liberalilorú

Feuilleton.

La cestiunea cestiunariului dlui Nic. Densușanú.

Dlú Nic. Densușanú „istoriografulú“ și teologulú din cóstele „Gazetei“ în Nr. 269 din „Gazeta“ aduce la cunoștința publicului, că la cestiunariulú sêu despre locuitorii cei mai vechi ai țerilorú noastre a căpêtatú deja mai multe sute de răspunsuri. I-ar mai trebui însă răspunsuri mai cu samă din părțile de preste Carpați, „cari au formatú centrulú politicú și colonialú alú Daciei vechi“, și de aceea mai prelungesce termenulú răspunsurilorú până la 15 Februaríú 1894.

Cetitorii nostri își vorú aduce aminte, că în nrii 23 și 24 din „Unirea“ și noi amú fostú publicatú pentru dlú Nic. Densușanú unú cestiunariú despre „frumósele noastre instituțiuni bisericesci“, cari dlú Nic. Densușanú le póte „urmări până în cele mai depărtate timpuri ale evului mediú“. Și la cestiunariulú nostru a căpêtatú dlú Nic. Densușanú o grămadă de răspunsuri, și chiarú și obiecte din „cele mai depărtate timpuri ale evului mediú“.

Așa între aitele a căpêtatú unú praporú și unú chistronicú din secululú alú șeptelea lucrare în India, și cumpêrate pentru biserica catedrală din Feleacú în acelú seculú de unú creștinú bunú dela neguțatorii din India, cari umblau pe atunci pe la noi. La 1900, cu ocaziunea jubileului de 200 de ani alú sfintei Uniri dlú Nic. Densușanú le va arêta pe amîndoué publicului, ca să-lú convingá, că unirea dela 1700 a fostú numai „alianță“. Totú asemenea a căpêtatú unú numărú din „Gazeta Transilvaniei“ din secululú alú 8-lea, ce cuprinde raportulú unú sinodú din Giomálú, la care au luatú parte preoții, călugării și mirenii, sau „frații“ după dlú Densușanú, și în care fu desbătută cestiunea dogmatică a ereticilorú tascodrugii și startolatri. A mai căpêtatú și o cădelniță lucrată în stilú modernú și cumpêrată totú dela neguțatorii din India în secululú alú nouélea, și unú cornú de prescurá din secululú alú decelea, din care se vede, că boiarii din țara Oltului la 1711 n'au primitú nici o dogmă catolică.

Dlú Nic. Densușanú însă ar dori, să mai capete răspunsuri și obiecte mai cu samă din țerile dincóce de Carpați, unde „vechea credință și instituțiunile bisericesci creștine s'au conservatú multú mai pure și

mai originale ca ori unde în răsăritú și în apusú“.

De aceea și noi mai prelungimú termenulú trimiterii răspunsurilorú și alú obiectelorú până la 15 Februaríú 1894, și rugámú pe toți amicii întunecării istoriei, ca până la termenulú acesta să trimită dlui Nic. Densușanú în Bucuresci strada Smărdanú Nr. 8 și răspunsurile la cestiunariulú nostru, dară mai cu samă să-i trimită în originalú său depinse: epigonatióne, engolpióne, epitafióne, polielaieóne, polistavrióne, ripidióne, asteriscóne, trichirióne, dichirióne, thimia-tóne, manualióne, lichnióne, felonióne cu prosiconte, prevelicuri, plaștenițe, zvezde, poiade, hipomanice, soevidenii, vâzduchuri ș. a. Cu deosebire însă rugámú pe toți, să trimită dlui Densușanú mătăuze de botezatú mai vechi de secululú alú decelea, fiindú că mai bine ca din aceste nu póte arêta cu „Gazeta“ loialtá, cum ne-a stricatú Mitropolitulú Vancea legea strămóșescă. Cu mare mulțamitá se primescú mătăuze de botezatú mai vechi de secululú alú 10-lea făcute din florí de „amalatustá, anniassese, bodolá, caropilá, chinovilá, coadamá, cotitatá, cucolidá, diodelá, discopelá, drocilá, gonoletá, mozulá, priadelá, prodiorná, propedulá, riboractá,

pentru nerăbdarea, ce o manifestă față de rezolvarea cestiunii noastre. Suntem însă mulțumiți și cu atitudinea înțeleptă a partidului și a guvernului conservator.

Amă veduți, că ne iubesc cu toții și pentru noi și pentru sine, și avem convingerea, că nu voru întrelăsa nimic pentru a ne ușura sôrtea.

Aceea, ce dorim, este, ca cestiunea noastră să nu fie exploatată nici odată ca armă de partid, și că ori ce s'ar face în favorul nostru, să se facă numai între marginile prescise de raporturile internaționale, de-orece interesul nostru suprem este, ca toate acțiunile noastre să fie scutite și de cea mai mică umbră de nepatriotism, ér România de numele unui stată aventurier.

Cultivarea sentimentului național, continuarea luptei legitime de apărare împotriva atacurilor crescende, ținuta rezervată a regatului român față de întreita alianță pentru nemulțămirea țerei din pricina tractării Românilor din țerele coronei Sfintului Ștefan, înfrățirea franco-rusă și pregătirile continue de război ale Rusiei: toate aceste voru face, ca înșiși stăpânitorii nostri ei de ei să vadă a-și asigura existența națională și de stat prin mulțămirea noastră a celor de aici.

„Gazeta“ și istoria noastră mai recentă. În Nr. 263 „Gazeta Transilvaniei“ serie despre luptele noastre naționale astfel: „La anul 1865 n'a fost posibilă o acțiune de rezistență generală și puternică națională, din cauza rivalităților confesionale, și că Arhiepiscopul nostru s'au mărginit la o acțiune restrânsă oportunistă în cercul celui strins al intereselor confesionale.“ Sub Arhiepiscopul înțelege „Gazeta“ de bună samă pe Mitropolitul de atunci Șulutu și Șaguna, ér înțelesul pasajului citat este, că nici Șulutu nici Șaguna nu putură fi înduplecați la o acțiune comună națională, prin ce interesele specifice ale nici unei biserici n'ar fi suferit nimic.

scardia, sturzorilă, tulbilă și tutastră“. Să grăiescă însă bine trimițitorii, ca să nu se scuture florile din ele, căci atunci dlui Densușan nu-i sunt de nici un folos, fiind că nu pôte arăta din ele, că sinodul dela Florența a fost numai pro forma.

Din epoca mai târzie a „frumoselor instituții“ rugăm pe toți cu deosebire, că dacă careva din instituțiile aceste dispune de vre-ună „canonă“ de alună ală frumoșei instituții a „spanilor“, să-lu trimiță dlui Densușan, căci laolaltă cu domni dela „Gazeta“ ar voi să-i probeze puterea de canonică. Trimiteții n'au lipsă să mērgă la București ori Brașov, ca să-lu manipuleze ei înșiși, căci dlui Densușan cu domni dela „Gazeta“ se pot canoni cu elu împrumutat.

Să grăbescă deci toți domni cu trimiteria până la terminulă numită. Cei ce nu s'ar grăbi, nu voru câștiga nemurirea în opurile dlui N. Densușan, care și altcum e ocupat încă cu două scrieri epocale, una despre dreptul laicilor cu privire la dogma, și alta despre deosebirea între cuvintele: *credință și lege*.

Asediul Berlinului.

Narațiune engleză din războiul franco-german.

Călăriam împreună cu medicul V. prin una din promenadele Câmpilor eliseice cind de pe casele sgăriate de glonțe și de pe pavajul ică colé pustiit de bombe istoria asediului Parisului, când medicul fără de

Acum a sustine așa ceva despre Mitropolitul Șulutu însemnă a-i face o nedreptate strigătoare la cer, și arată, că scriitorul nu cunoșce de loc istoria timpurilor acelora, deși nu e așa departe de timpul de față.

Mitropolitul neuitat Șulutu și-a iubit cu ardere biserica, în fruntea căreia îl alege Dumnezeu. Și-a iubit însă și națiunea cu ardere până la moarte, și dela o acțiune comună cu Șaguna în promovarea cauzei naționale nu s'a retras nici odată, și nici în anul 1865. Deschidă domni dela „Gazeta“ numai istoria multă regretatului Barițiu tom. III la pagina 335, și se voru convinge, de ce ideea era însuflețit Mitropolitul Șulutu pe la 1865, când cestiunea cea mai agitată politică era cestiunea uniunii Ardélului cu Ungaria. Acolo în o epistolă adresată lui Georgiu Barițiu neuitatului Mitropolit Șulutu cu cea mai candidă sinceritate a inimii sale se exprimă astfel: „De ai avut cândva națiunea noastră lipsă de o conțelegere preventivă și de o solidaritate, cu adevărat după părerea mea, în cestiunea uniunii va ave cea mai mare lipsă.“ Éra la capetul epistolei cu însuflețirea unei inimii tinere exclamă: „Coițelegere dară, coițelegere și érași dică coițelegere și apoi solidaritate de diamant.“

Că cine a fost atunci cauza, de „n'a fost posibilă o acțiune de rezistență generală și puternică națională“, o spune bunul Mitropolit Șulutu în o altă epistolă adresată lui Barițiu și publicată totu acolo la pag. 530. Era vorba pe atunci de ținerea unui congres național spre a pune la cale „o rezistență generală și puternică națională“. Mitropolitul Șulutu dice în acea epistolă: „Am scris colegului meu Mitropolit Șaguna, ca să ne înțelegem frățesc în cauza națională adunându o conferință spre acest scop. Răspunsul Șagunei e adevărat diplomatic, adecă cu așa cuvinte și stilă țesut, care se șilesc a ascunde, dară nici decătu nu pôte a-și acoperi cugetele sale cele rezervate, câtu să nu dea cuiele prin sac, și să nu se pricepd, că nu-i în inimă, ce-i pe limbă.“ Éra mai la vale: „După cum dică și Gazetele, și alții, și

se cam vede și din răspuns, Șaguna ar fi dobândit pentru cauza uniunii de magiari.“

Pună-și acum „Gazeta“ mâna pe inimă și răspundă, ore neuitatului Mitropolit Șulutu vrednic este de atari incriminări și imputări nedrepte, cându dacă nu alte scrieri, istoria lui Barițiu trebuie să o aibă în mână.

Altcum datina „Gazetei“, cându se ocupă de lucruri istorice, este a grămădi neadeveruri preste neadeveruri, căci scrie totu de rost fără a-și câștiga nici o informațiune, ca și cum cetitorii ei ar fi nisce ignoranți și idioți. Altcum fie sigură, că noi totdeauna o vom controla cu totă rigorea.

Domnul Sturdza despre noi. — În discușiunea, ce s'a urmat în senatul României asupra răspunsului la mesajul tronului, domnul Dimitrie Sturdza, șeful partidului liberal, a rostit un discurs remarcabil, în care s'a ocupat pe larg și de cestiunea ardelenescă.

Grăbimă a declara, că discursul domnului Sturdza a fost o prea frumoșă prestațiune oratorică atât ca formă cât și ca fond. Discursul acela a fost demn de talente și de renumele domnului Sturdza.

Impresiunea acésta generală nu ne pôte totuși împedea dela unele observări, cu cari la totu casul ne credem datorii.

Domnul Sturdza între altele multe afirmă, că Românii din țerele coronei Sfintului Ștefan numai după 1848 au început a pretinde autonomia Transilvaniei ca garanță în contra ungarilor, și că ei s'ar lăpoda de ea, dacă s'ar executa legea de naționalitate; pe urmă, că românii ar fi împărțiți în două partide.

Să fim iertați, dar toate afirmările acestea ale domnului Sturdza trebuie să le negăm.

Românii au pretins în program politic autonomia Transilvaniei ca garanță în contra ungarilor numai după 1848, asta e adevărat. Dar de facto românii de dincoace de Carpați pururea s'au luptat pentru organismul autonom al Ardélului și în

veste se opri câțiva pași înaintea rotundei Étoile și arăta spre unul din acele palate grandioșe de colț, cari formeză o grupă atât de splendidă în jurul Arcului de triumf.

Vedă colo cele patru ferestle închise de-asupra balconului? Intrebă elu. La începutul lui August, ală acelu August grozav, care a năruit asupra noastră un potop atât de cumplit de furtune și nenorociri, m'au chemat în casa aceea la un bolnav lovit de gută. Bolnavul era colonelul Jouvé, cuirasir din țilele primului imperiu, care credea cu sfințenie în gloria patriei sale, și care după declararea războiului își închirase o casă cu balcon pe Câmpii eliseice. Ghic de ce? Pentru ca să pôte fi martor ocular la intrarea triumfală a trupelor noastre după finirea războiului. Sermanul ostén! Vestea despre lupta dela Weissenburg tocmai atunci li sosise, cându se ridica dela prând. Când zări numele lui Napoleon dinjosul buletinului de război, care vestia pierderea bătăliei, cădu la pământ fără simțiri.

Îl află întins jos pe padimentul chiliei sale. Fața li era roșie ca para focului. Elu zăcea acolo fără de simțiri, ca și cum l'ar fi așternut la pământ o lovitură puternică. Stând în picioare trebuia să fie un bărbat de o statură foarte înaltă; întins jos părea un uriaș. Trăsături regulate la față, dinți frumoși, bucle dese, crețe, dar albe ca néua potenta frumșea bărbătescă a acestui bătrân de optzeci de ani,

căruia însă nu i-ai fi dat mai mult de șeszeci de ani. Lângă elu ingenunchia nepotă-sa plângend cu amar. Copila sămăna nespuse cu moșul său. Cum li vedea așa unul lângă altul, puteai să-ți vină în minte două monete grecesci minunate, pe cari totu același măstru le-a versat, numai cât una e acum învechită, mântă de rugină și cu conturele tocite, pe cându cealaltă e deplin strălucitoare și curată ca banii de argint de curend băuți.

Durerea adâncă a tinerei fete m'a pătruns de tot. Și tatăl său era soldat. Elu servia în statul major al lui MacMahon; și pôte că bătrânul cuirasir, cum zăcea așa fără de simțiri acolo înaintea ei, să fi provocat în fantasia copilei o altă scenă nu mai puțin grozavă. Toate le-am făcut, ca să o pot liniști, dar adevărul grăind, foarte puțină speranță aveam de însănătoșarea bătrânului. Pe elu îl ajunsesse un atac puternic de apoplexie, și la etatea de optzeci de ani e rar omul, care lovit de ea să scape cu țile. Și într'adever, trei țile întregi a rămas bolnavul în starea de inconșiență, fără simțiri și nemșcat. Chiar în timpul acesta sosiră la Paris scirile dela Reichshoffen. Îți mai aduci aminte, ce timpuri extraordinare au mai fost acelea! Până de cu sēră toți credeam, că am raportat o învingere strălucită, douăzeci de mii de Prusi au rămas pe câmpul de bătăe, principele de coronă e făcut prizonier. Nici eu nu știu, prin ce minune ori prin ce cu-

acelu organismu își află garanță pentru naționalitatea lor. Asta o poate afla domnul Sturdza în istoriile români și mai ales în istoria lui Barițiu.

Tocmai de aceea domnul Sturdza își permite prea mult, când afirmă, că Românii ar renunța la autonomia Transilvaniei, dacă s'ar executa legea de naționalități. Asta nu domnul Sturdza are s'o decidă. Și credem, că domnul Sturdza nici n'ar fi afirmat-o, dacă ar fi reflectat, că toate luptele românilor de aproape două secole au fost pentru ajungerea egalei îndreptățiri naționale, și nu individuale a singuraticilor cetățeni de limbă românească. A renunța deci la autonomia Ardélului în schimb pentru legea de naționalități, ar însemna a jertfi drepturile națiunii pentru drepturile individului, ar însemna a ne renege și a ne desavua toate luptele noastre din trecut. Dacă în loc de autonomia Ardélului se va da o altă garanță națională, atunci poate să vină cestiunea de a renunța la ea, dar pentru legea de naționalități nu.

Privitor la cele două partide dintre românii noștri din țările coronei sfintului Ștefan, decherăm, că reu servitiu ne face domnul Sturdza prezentându-ne desbinați. Au fost și pot să fie între ei diferențe mici de păreri cu privire la modul de procedere. Două partide însă nu au fost și nu sunt.

Este forța noastră, prin care impunem adversarului, tocmai faptul, că pentru neînțelegeri de tactică nu ne rumpem șirurile, și când e vorba, să ne manifestăm în afară, ne prezentăm uniți ca un zid. Nu vină dar nimeni, cu atât mai puțin domnul Sturdza, să ne presinte desbinați tocmai atunci, când vrea să ne folosască. Și din țința noastră ar pute învăța și partidele din România, că atunci, când este vorba de interese generale, de o manifestare în afară, trebuie să dispară toate considerantele de partid.

Proiectul de lege

despre

dreptul matrimonial.

(Continuare.)

§. 45. Căsătoria trebuie să se încheie înaintea oficialului stării civile.

Căsătoria, care nu s'a încheiat înaintea oficialului stării civile, în puterea legii nu se privește de căsătorie în nici o privință.

Căsătoria are să se privească de încheiat înaintea oficialului stării civile, dacă pe acela, înaintea căruia s'a încheiat, credința publică l'a considerat de oficial al stării civile, luându-se afară dacă contrariul l'au scituit ambele părți.

§. 46. Oficialul al stării civile este:

a) purtătorul matriculei în cercul său propriu;

b) oficialul cel dintâi al oficiului administrativ în teritoriul oficiului administrativ;

c) protopretorul în districtul său propriu;

d) primarul cetății cu magistrat organizat în teritoriul cetății;

e) legatul ori consulul austro-ungar, între marginile împuternicirii primite de la guvernul ungar, dacă dintre cei ce se căsătoresc, bărbatul ori ambele părți sunt indigeni ungari.

Căsătoria încheiată înaintea oficialului stării civile amintit în punctul e) trebuie să se privească așa, ca și cum s'ar fi încheiat în patrie.

§. 47. Oficialul stării civile poate coopera la încheierea căsătoriei numai în cercul său propriu.

§. 48. Căsătoria trebuie să se încheie de regulă înaintea celui purtător de matriculă, în cercul căruia cei ce se căsătoresc, ori unul dintr'înșii au locuință ordinară și în lipsa acesteia loc de petrecere.

§. 49. Purtătorul de matriculă competent în sensul §-ului precedent poate să plenipotențeze pe alt purtător de matriculă pentru cooperare la încheierea căsătoriei; dar o atare plenipotență poate să dea numai în scrisore oficială, după expirarea a trei zile, care urmăză după ziua ultimă a vestirii, și numai atunci, dacă nu are cunoștință despre vre un impediment de căsătorie.

§. 50. Comitetele supreme, în Budapesta primarul prim, la rugarea motivată a părților poate concede, ca logodit să încheie căsătoria în teritoriul oficiului administrativ

înaintea unuia dintre oficialii stării civile amintiți în § 49 punctele b) — d).

§. 51. Oficialul stării civile afară de cazul §-ului 52 nu este iertat să coopereze la încheierea căsătoriei numai atunci, dacă vestirea s'a întâmplat în regulă, ori dacă s'a dat dispensație dela ea, și dacă nu i-a venit la cunoștință vre un impediment legal de căsătorie.

Cel din țară străină, dacă vrea să încheie în țară căsătorie, trebuie să dovedească, că după legea patriei lui (§ 131 și § 132 alinea a doua) căsătoriei lui nu i-se împotrivesc vre un impediment. Ministrul de justiție poate să dea dispensație dela dovedirea acesta.

§. 52. În cazul de bătă a unuia dintre cei ce vor să se căsătorească, carea amenință cu moarte apropiată, este iertat a încheia căsătoria și fără de vestire și dispensație, dacă ambele părți, cari vor să se căsătorească, dechără solemn înaintea oficialului competent al stării civile (§ 47), că după cea mai bună știință a lor nu există între ei impediment de căsătorie; cu privire la acesta oficialul poate lua dela părți și jurământ.

Că ore subversive bătă, ce amenință cu moarte apropiată, acesta pe lângă considerarea împrejurărilor o constată oficialul stării civile, care purcede în cauză.

§. 53. Dacă purtătorul de matriculă a denegat vestirea ori oficialul stării civile cooperarea la încheierea căsătoriei, hotărîrea sa la cererea părților este dator să o fie în scris dimpreună cu motivele ei și să le-o estradea.

În contra hotărîrii denegătoare a oficialului stării civile amintit în punctele a), c) și d) din § 46 se dă loc apelării la oficialul cel dintâi al oficiului administrativ.

Cei ce vor să se căsătorească, în contra hotărîrii auctorității administrative se pot îndrepta către judecătoria. Procedura cade în cercul de activitate a tribunalului reg.

§. 54. Judecătoria examinează numai motivele denegării, și întru cât le află, că sunt neadeverate ori că se împotrivesc legii, dechără hotărîrea denegătoare de nevalidă. În cazul acesta din aceeași cauză purtătorul de matriculă nu poate denega mai mult vestirea, respective oficialul stării civile nu poate denega mai mult cooperarea la încheierea căsătoriei.

§. 55. Încheierea căsătoriei se întâmplă publice, în localul oficial destinat spre acesta.

rent electric, destul că echoul însuflețirii naționale a pătruns și la sermanul nostru bolnav în mijlocul adâncii sale buimăceli, și în ziua aceea seară, când m'am apropiat de patul dînsului, l'am aflat cu totul altfel de cum era mai înainte. Ochii li erau scilpicioși, aproape strălucitori, și limba-i încă părea mai ușorată. Avea deja atâta putere, câtă putu surde, și de două ori gângăvi acest cuvînt:

„In—vin—gere!”

Și în vreme ce eu îi povestiam amănuntele învingerii lui Mac-Mahon, fața i-s'a înseninat vedîndu cu ochii, trăsăturile feței pe încetul s'au înviesat deplin.

Când am părăsit chilia, tinera fată mă aștepta în ușe. Plîngea cu amar.

„E mîntuit!” zisei, apucându-mă mâinile.

Sermana copilă abia avu curajul, să răspundă. Scirile adevărate sosite dela Reichshoffen tocmai atunci ajunseră în public. Mac-Mahon fuge, armata lui nimicită! Confusi privirăm unul la altul. Inima i-a mai plesnit, când s'a cugetat la tatăl său. Eu de altă parte tremuram pentru viața bătrînilor. Acastă lovitură nouă și cumplită la nici o întâmplare nu o va pute suporta. „Acum ce să facem? Să-l lăsăm bucuria și amăgirile, cari l'au rechemat la viață? Dar atunci trebuie să-l mințim!”

„Bine, îi voi minți,” zise eroica fată ștergîndu-și lacrimile, și cu față veselă pași în chilia moșului său.

Grea, de totă grea muncă a fost aceea,

ce o luase asupra-și sermana fată. La început încă mergea relativ destul de ușor. Creerii bătrînilor erau slăbiți, și întocmai ca copilul credea orbesce tot, ce i-se spunea. Dar recăstigîndu-și din ce în ce puterile trupesci, lumea-i spirituală încă începu a i-se împiedica vedîndu cu ochii. Trebuia să-l încunoscîm despre fiesce care mișcare a armatei, și să născocim sciri de război false. Îți era într'adevăr milă, să vezi pe frumoasa copilă, cum studia ziua-noptea mapa Germaniei, înțepîndu-o înțegă cu stindarde mici, drăgălașe, pe cari se nisuia a le grupa în grandioase operațiuni de război. Bazaine înainteză spre Berlin, Frossard e în Bavaria, Mac-Mahon pe țermurii mării baltice. Ceru îndrumări dela mine, și eu l'am ajutat, cum am putut. Dar cel mai puternic ajutoriu la această invasiune închipuită ni-l'a dat însuși bătrînilor. Căci de câte ori nu cucurise el înțegă Germania sub Napoleon I! Fiesce care mișcare de trupe o scia deja înainte. „Acum mergu aici!” După aceea voru face asta! — și prorociile lui se și împliniau totdeauna din fir în pîr, ceea ce flu făcu foarte superb.

Din nenorocire însă totă atîta era, ori câte lupte amă căstigat, ori câte orașe amă cucurit. Pentru bătrînilor toate acestea n'au fost de ajuns, — nu-l puteai sătura. În fiesce care și, când sosiam la el, îmi raporta despre noue învingeri.

„Doctore, amă cucurit Mainzulu,” zise tinera fată grăbind înaintea mea cu suris

trist, și din chilia vecină un glas vesel îmi strigă:

„Înaintăm minunat! Preste o săptămână suntem în Berlin!”

Pe timpul acela Prusii erau cale de o săptămână pe jos dela Paris. Cel dintâi cuget ne-a fost, să transportăm pe bolnavul nostru la țară, dar sciam, că câtă ce lasă Parisulu, numai decăt va afla situația tristă, în care se afla țara, și mă temeam, că e încă cu mult mai slab, decăt să potă suporta, să i-se spună adevărate stare a lucrului. Am hotărît, să rămînem.

În ziua primă de asediu am intrat în chilia dînsului (așa îmi aduc de bine aminte, că și cum s'ar fi întâmplat numai ieri) cu inima îngreunată, amărită, cu acea inimă întristată și desnădejduită, cu care privisem atunci cu toții închiderea porților Parisului bine știind, că dușmanul e sub zidurile noastre, și suburbiile noastre au ajuns să ne fie granițele. Pe bătrînilor oștenii l'am aflat ședînd în pat; fața-i strălucia de bucurie.

„Ei bine, doctore,” întrebă el, „așa e, că asediul s'a început?”

Frapat am privit la el.

„Cum, colonel, dta dar scii, că...?”

Nepota lui se întorse spre mine:

„Fiesce, die doctor! Avem sciri minunate, — asediul Berlinului s'a început.”

Sermana fată o spuse acesta într'un ton așa de liniștit și sigur făcîndu-și împunsături mari cu acul de cusut în pânza, ce o avea pe genunchi. Dar cum ar fi și

Dară din cauză gravă oficialul stării civile poate să concedă, ca logoditii să încheie căsătoria cu eschiderea publicității, ori afară de localul oficios.

§. 56. Căsătoria se încheie așa, ca cei ce vor să se căsătorească, fiind de odată de față înaintea oficialului stării civile, care precede din oficiu, decherea în persoană în fața de față alor doi martori, că încheie laolaltă căsătorie.

După împlinirea acesteia oficialul stării civile pe cei ce vor să se căsătorească, îi declară de soți de căsătorie în sensul legii.

§. 57. La încheierea de căsătorie se pot aplica de martori numai indivizi de aceia, cari și-au împlinit anul al 16-lea și sunt capaci de a pricepe actul încheierii de căsătorie. Martori pot fi și rudenii de ale celor ce se căsătorească ori de ale oficialului, care cooperază.

§. 58. Purtătoriu de matriculă, care cooperază la încheierea căsătoriei, este dator să inducă încheierea împlinită a căsătoriei în data matriculei căsătorilor.

§. 59. În cazul §-ului 50 trebuie să se ia în data protocolului, în două exemplare, despre încheierea împlinită a căsătoriei.

Unu exemplar al protocolului trebuie să se transpună fără amânare purtătoriuului competent de matriculă (§. 48.) pentru a se inferi în matricula căsătorilor, era celalaltu are să se păstreze în arhivul oficiului.

§. 60. Dacă la încheierea căsătoriei a cooperat purtătoriu de matriculă plenipotențat în sensul §-ului 49 ori în cazul §-ului 50 altu oficial al stării civile, împrejurarea acesta trebuie să se exprime în matriculă cu provocare la plenipotență, respective la protocolul transpus (§. 59.)

Capitolul IV.

Invaliditatea căsătoriei.

§. 61. Căsătoria este nulă, dacă încheierea ei s'a împlinit înaintea unui oficial al stării civile, dară:

a) nu în cercul propriu al aceluia; ori
b) cu trecerea cu vederea a ori cărei recerinte hotărâte în alinea cea dintâi a §-ului 56.

§. 62. Pe baza punctului a) al §-ului precedent căsătoria nu e nulă, dacă pe acela, înaintea căruia a încheiat-o, credința publică l'a privit de oficialul stării civile al cercului respectiv, luându-se afară dacă părțile amândouă au știut contrariul.

§. 63. Dacă mireții fiind de față împreună înaintea oficialului stării civile au declarat în persoană, că încheie laolaltă căsătorie, și dela încheiere au trăit laolaltă

putut suspiciunea bătărilor ceva. Babuitalu tunurilor din forturile noastre esterne — acela îl putea auzi! Nefericitul, tristul, umilitul Paris însă, acela nu-l putea vedea! Numai o părtică din Arcul de triumf se putea vedea din patul lui, în jurul dînsului în chilie preste totu locul erau grămădite relicuiele prinului imperiu, cari toate conlucau, ca să-l țină în fericita-i amăgire. Portretele mareșalilor, tablourile și sculpturile, ce înfățișau scene răboinice, micul rege al Romei, stelaje mari și mese cu oglinzi încărcate cu relicuile din vremea imperiului, cu medalii și statue de bronz, o bucată de pîră de pe insula St. Elena în sicriu de sticlă, portrete miniature, cari înfățișau totu pe aceeași damă în veșmînt galbinu de balu, cu măneci largi, cu ochi lucitori, și toate acestea suveniruri frumoase: stelajele, copilul rege al Romei, mareșalii, frumoșele dame îmbrăcate în veșminte galbine, cu talii scurte și cu brăne frumoase de aur, — cu unu cuvîntu toate li aduceau aminte de rigiditatea-i militară, măiestrosă, din anul 1806. Sermanul colonelului! Atmosfera învingerilor și a cuceririlor îl încunjura; asta a fostu ceea ce a făcutu mai multu decâtu ori ce l-amu fi putut spune noi, asta a fostu, ce l'a făcutu să credă cu atăta sîntenie, că așediamu Berlinul.

(Va urmă.)

unū anu ca soțu și soție, căsătoria în lipsa altor recerinte cuprinsu în alinea cea dintâi a §-ului 56 nu e nulă.

§. 64. Căsătoria încheiată în contra §-ului 8 e nulă.

Se delătură nulitatea, dacă partea incapace de acțiuni după încetarea incapacității de acțiuni a aprobatu căsătoria înainte de încetarea ei ori de declararea ei de invalidă.

Dacă continuarea conviețuirii este aprobare, acesta are să se decidă conformu împrejurărilor casului.

E fără valoare aprobarea, dacă între părți într'aceia s'a născutu impedimentul §-ului 15 c), 17 ori 16, chiar și atunci, dacă cestu din urmă a încetat deja pe timpul aprobării.

Pe baza §§-lor 9, 10—13 căsătoria se poate ataca și atunci, cându nulitatea basată pe §-ul 8 a încetat.

§. 65. Nulă e căsătoria, carea a încheiat-o în contra unuia din §§-ii 15, 16 și 17.

§. 66. Căsătoria nulă înainte de încetarea ei numai atunci se poate privi de nulă, dacă a fostu declarată de nulă într'un procesu de nulitate.

Căsătoria nulă după încetarea ei, ori după declararea ei de nulă, întru cătu din lege nu urmază altceva, trebuie să se privească așa, ca și cum nici nu s'ar fi fostu încheiată.

§. 67. La pornire de procesu de nulitate sunt îndreptățiți: soții de căsătorie, procurorul reg. și ori cine, care dovedesca, că dela invaliditatea căsătoriei atrnă ore care interesu alu lui de drept.

La pornirea unui astfelu de procesu sunt îndreptățiți mai alesu:

a) soțul de mai înainte de căsătorie din cauza căsătoriei încheiate cu elu mai înainte, până cându căsătoria cestă din urmă nu a încetat;

b) soțul de mai târziu de căsătorie, dacă valoarea căsătoriei lui proprie atrnă dela nulitatea căsătoriei de mai înainte;

c) ori cine, care are interesu de drept în privința valorii căsătoriei de mai târziu.

§. 68. Soțul de căsătorie mărginit în capacitatea sa de acțiuni în procesul de nulitate este capace de acțiune.

Soților de căsătorie necapaci de acțiuni au să li-se aplice regulele de reprezentare legală.

§. 69. Procesul de nulitate se poate porni numai până atunci, până cându căsătoria nu a încetat.

Dacă căsătoria încetază în decursul procesului, procedura se poate continua numai la rugarea aceluia, căruia dela constatarea valorii ori invalidității căsătoriei îi atrnă vre unu interesu de drept.

§. 70. Sentința cu valoare de drept născută în procesul de nulitate are valoare față cu ori cine.

Dacă în procesul de nulitate pornit din cauza §-ului 16 soțul de mai înainte de căsătorie nu a luat parte, valoarea sentinței de respingere la elu nu se estinde.

§. 71. Se poate ataca căsătoria, carea a încheiat-o o parte în contra §-ului 9 fără dispensare.

§. 72. Se poate ataca căsătoria, carea a încheiat-o o parte fără de învoirea respective încuviințarea recerută în §§-ii 10—13.

Greșela constatării oficiului popularu (alineia ultimă a §-ului 11) nu are influință asupra valorii căsătoriei.

§. 73. Se poate ataca căsătoria din punctul silei, dacă o parte a încheiat-o sub presiunea violenței ori în urma fricei întemeiate provocate pe nedreptul prin amenințare.

Resignarea față cu voea părintească încă nu e frică întemeiată. (Va urmă.)

Revista bisericească.

Din Patrie.

Foile din Budapesta aduc scirea, că circularul episcopesc comun se va publica în 1 Ian. 1894.

Pe la mijlocul lui Ian. 1894 érași va fi conferință episcopescă sub presidiu primatului. Conferința acesta se va ocupa cu regularea congruei. La conferință voru fi chemate să participe și capitulele prin reprezentanții săi, precum și titularii beneficiilor mari bisericesci. Acesta va fi primul casu, că episcopii se consultază în conferință cu privire la congrua și cu capitulele și beneficiații bisericesci mari.

Episcopul Zalka din Győr provocă prin unu circularu confidențialu pe purtătorii oficiilor protopopesci din diecesa sa, ca să recerce pe deputații aleși în respectivele districte a lua poziție față cu politica bisericescă a guvernului. În circularu se dice: „Noi nu vomu suferi, ca la 9,000.000 de catolici să ni-se impună cu forța dreptul eclesiasticu protestant. Căsătoria e sacramentu; căsătoria e indisolubilă; impedimente numai biserica este îndreptățită a satori, și numai ei îi compete judicatura cu privire la ele.

Roma.

Sfinția Sa Leon XIII în 17 a c. a celebrat s. Liturgie în basilica S. Petru. La s. Liturgie au asistat ablegații societăților catolice din Roma, la 15,000 de persoane. După s. Liturgie Papa s'a aședat pe tron și a fostu salutat de cătră fiul principelui Marino, la ce Papa a răspuns prin o alocuțiune cetită de cătră Mgr. Radini. Papa în alocuțiunea Sa accentuă, că prevedința divină a aședat în Roma domnia creștină în locul celei păgâne, și în deșertu se încercă unu a împedea căile prevedinței, voindu ca érași să o facă reședința a domniei păgâne și să o despoe de acea diademă, pe care i-a dat-o s. Petru. La această festivitate splendidă au fostu de față 14 cardinali, ambasadorii de lângă Vaticanu ai Austro-Ungariei, Spaniei și Portugaliei, precum și agentul diplomatic rusesc. Cându Papa, purtat pe sedia gestatoria, a părăsit basilica, a fostu viu aclamat de mulțime. Papa a prospiciat bine, și deși ceremoniile au ținut două ore, totuși nu se părea obosit.

Revista politică.

Afaceri interne.

În ședința din 13 a camerei deputaților s'a terminatu desbaterea budgetului. Cu ocaziunea acesta deputatul Apponyistă Drakulics (sêrbu) a atinsu chestiunea de naționalitate, ascriind ațitarea certelor de naționalitate unor anumite cercuri din Viena inimice libertății. Dice, că poporul sêrbesc nu gravitează înafară, nici nu are aspirațiuni, ce nu s'ar uni cu întregitatea statului. Agitațiunile de naționalitate, cari se observă și la Sêrbi, le provocă administrarea și oficialii despotici, cari nu cunosc limba poporului. Dorințele Sêrbilor le resumă Drakulics cam în următoarele: „Noi în respectu politicu nu cunoscem naționalități și nu vomu a forma naționalitate deosebită. Dară de altă parte cerem, ca nici unu cetățenu să nu fie preferit nici în o privință față de altul din cauza, că limba maternă a acestuia

nu e cea magiară. Recunoștem, că limba oficioasă numai cea magiară poate fi, și chiaru pretindem, să se propună în totu locul (!), dară poftim, ca în acelū gradū alū vieții politice, la care e părtașu și poporul de rîndu, să-și potă folosi și limba sa maternă. Asemenea nu socotim de compatibilu cu principiulū egalei îndreptățiri, ca unii cetățeni să se constrîngă a vorbi două limbi. — Ministrulū Wekerle reflectăndu pe scurtu la vorbirea Sêrbului (?) Drakulics dice, că legea de naționalitate este necesară, deoțrece determină dreptulū statului ungaru. Dintre oficiali mai despoticu tracțeză cei ce înțelegu limba poporului.

În ședințele din 14—16 s'a votatū legea pentru completarea statului ofițerescū la gendarmerie și s'a inarticulatū convențiunea închiată între monarchia noastră și Anglia cu privire la apărarea dreptului de auctoriu alū lucrărilor literare și artistice.

În 19 a c. s'au începutū vacanțele de crăciunū, cari voru ține până în 15 Ian. 1894.

Austria.

Parlamentulū dupa o desbatere înfocată, care a ținutū trei zile, a aprobatū publicarea stării escepționale în Praga și juru. Apoi s'a tractatū budgetulū provisoriu pe trei luni. Deputații Slavilor de sudu, ai Cehilor și Rutenilor se tângue, că interesele lorū naționale suntū desconsiderate. Ministrulū Plener (liberalu) după ce arată, că regularea valutei înainteză cu greu, reflectăndu la vorbirile deputaților slavi declară, că guvernulū voesce să introducă o reformă electorală dreptă, îi pare rău, că s'a formatū coaliția slovacă, și respinge acusa, că dînsul ar voi să apese vre-o naționalitate, apărăndu și guvernulū de imputarea, ce i-se face, că ar fi inamicū alū națiunii cehe.

Francia.

Legile contra anarchiștilorū s'au primitū fără multă discusie atât în camera deputaților cât și în senatū. Prin ele se decretéză pedepsă de închisore dela 1—5 ani și amînda dela 100—30,000 frs. pentru cei ce voru ațita prin presă directū la furtū, omorū, tâlhărie, incendiū, sau o crimă ori delictū contra siguranței interioare a statului. Asemenea se pedepsesc și cei ce laudă prin presă acelea crime. Cu închisore de 1/2 anū până la 5 ani și cu amînda de 50—3000 frs. se va pedepsi acea persoană, care fără concesiune va prepara mașini de omorū s'au incendiare ori materii explosive de ori ce natură. Cei ce facū parte din asociațiunile făcătorilor de rele, cari au de scopū a pregăti atente contra persoanei și a proprietății, se pedepsesc cu muncă silnică. Cu închisore de 5—10 ani se pedepsesc și cei ce dau făcătorilor de rele instrumente criminale ori le mijlocescū corespondință ori locū de întrunire.

Italia.

În fine a succesū dlui Crispi a formatū noulū cabinetū, care va avé grăua problemă de a mântui Italia de crisa finan-

țială. Cabinetulū actualū nu este unū cabinetū de partidū, ci e compusū din bărbați distinși ai diferitelor grupuri politice. În specialū chemarea dlui Sonino la resortulū finanțelor a făcutū bună impresiune în totă țara. Marea majoritate salută pe membrii noului cabinetū ca pe salvatorii patriei din critica situațiune, în care a ajunsū. Noi nu ne facemū mari speranțe, că dlū Crispi, care a mai fostū la putere, și sub care s'a dezvoltatū „Panamina“, va puté mântui Italia din crisa finanțială, economică și socială.

Sêrbia.

Pertractarea contra ministrului Avacumovicî pusū de scupcină în stare de acusă a fostū fixată pentru 21 a c. Tribunalulū constă din 16 juđi, dintre cari 8 suntū dintre membrii înaltei curți de casație, 8 dintre membrii consiliului de statū. Ca apărători au să funcționeze douăzeci și patru de avocați. Procesulū va dura mai multe zile, și rezultatulū lui nu se poté prevedea încă. Precum se anunță din Belgrad, în 16 a c. ar fi fostū primitū de regele în audiența ambasadorulū rusescū Persiani. Acesta în numele țarului ar fi făcutū atentū pe regele la pericolele, ce le poté aduce cu sine condamnarea cabinetului Avacumovicî, și că ar fi în interesulū consolidării dinastiei sistarea procesului.

Noutăți.

Veneratulū capitulū mitropolitănu din Blășiū a celebratū Marți în 19 a c. liturgie pentru sufletulū fostului prepositū capitulariū Constantin Păpălvi din incidentulū aniversării de unū anū a morții acestuia.

Studentii din Blășiū în excursiune. Profităndu de favorulū estraordinarū, ce se dă studentilorū, cari facū excursiuni de studiu, vre-o 30 studenți ai gimnasiului din Blășiū sub conducerea alorū trei profesori au făcutū în 17 și 18 ale lunei curente o excursiune la Clușiū, cu scopū ca să viziteze așezămintele culturale de acolo.

În timpulū petrecerii lorū în Clușiū studenții nostri au fostū călăuziți de mai mulți tineri universitari români și de câțiva membri ai societății carpatine.

Foile magiare au făcutū din excursiunea gimnasiștilorū nostri capitalū mare și au scrisū articli întregi despre o „Infrățire magiaro-română“, cu tôte că scopulū excursiunii a fostū curatū științificū, cu tôte că „Infrățirile“ acestea se cam ținū pe la banchete și banchetū n'a fostū, cu tôte că despre infrățire n'a fostū nici pomēnă sub tōtă petrecerea studenților nostri la Clușiū, și în fine cu tôte, că e și ceva comicū a vorbi despre o „Infrățire“, ce s'ar face cu nisce tineri gimnasiști, cari mergū la o călătorie de studiu.

Din ținuta asta a foilorū magiare se poté vedea, cătū de seriosū leaș ele împăciuirea. Voescū s'o facă cu copii. Cu omeni serioși n'o potū face. Și ca să aibă ceva motivū de scrisū, inventeză discursuri, cari nu s'au ținutū, și în nisce vorbe de curtoasie descoperū declarații politice de „Infrățire“, și apoi pe urmă de rectificări nu vorū să audă.

Așa gândescū compatrioții nostri a deslega cestiunea naționalităților!

Serată literară. Sâmbătă în 23 Decembrie a c. va fi a două serată literară aranjată din partea Reuniunii femeilor române din locū. Va diserta stimabila dōmnă Valeria Uilăcanū și va declama amabila dōșoră profesoră Elisa Bodocănu. Începutulū la orele

8 sêra. Sperămū, că publiculū Blășianū se va presenta în numărū câtū se poté de frumosū.

Procesulū memorandului. În 18 s'a inmanuatū celorū acușai în afacerea memorandului actulū de acusă alū procurorului din Clușiū, fiindū pusă ziua de pertractare pe 23 Ianuarilū 1894 înainte curții cu jurați din Clușiū.

Înscințare. Dlū Dr. Cornelilū Diaconovicî aduce la cunoscință, că redacțiunea diarului „Dreptatea“, precum și locuința dsale se află în Timișōra, cetate, Stadt-hausgasse nr. 4.

Avisū la prenumerații „Tribunei“ și ai „Foilū poporului“. „Administrația Institutulū tipograficū e în neplăcuta situație de a vè face cunoscutū, că la intervenția procurorului din Clușiū ni-s'a interdișū, prin sentință judecătorească și sub grea pedepsă a mai publica diarele „Tribuna“ și „Fōea poporului“. Îndată ce vomū puté delătura acestā oprire — ceea ce se va face în curēndū — vomū continua publicarea și trimiterea diarelorū nōstre.“ — Precum cetimū în alte foi, procuratura supremă din Clușiū pe baza §§. 2, 11 și 28 a patentel de presă dela 1852 și a §-lui 5 a ordinațiunii ministrului de justiție din 1871 Nr. 1498 a cerutū sistarea foilorū numite și pedepsirea proprietariului lorū Eugenū Brote, din causă că a) acesta nu s'a insinuatū ca editorū-proprietariū alū foilorū la forulū competentū, b) nu și-a tipăritū numele pe fișce care numărū alū foilorū, și c) nu a făcutū arētare, că și-a strămătatū locuința. Pertractarea s'a ținutū la judecătoria din Sibiu, care a condamnatū pe Brote la 1000 fl. amînda și suportarea speșelor procesuale de 120 fl., și totodată a dispusū sistarea ambelorū foil, până ce vorū satisface dispusețiunilorū citatei patente împărătesce, emanate pe timpulū absolutismului nemțescū.

Balulū Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blășiū, precum suntemū informați, va fi în 27 Ianuarilū st. n. 1894.

Scopulū sanctifică mijlocele. Publicistulū englesū Labouchere nu de multū a produsū în fōea săptămănală „Truth“ (Adevărulū) redigiată de dînsulū frasa desū auzită, dară până acuma necomprobată, că biserica catolică ar invăța, cumcă scopulū sfințesce mijlocele. Presă catolică din Anglia i-a esplicatū și spusū cu tōtă resoluțiunea, că elū cu afirmarea sa comite-o calumnie față de biserică, căci biserica catolică nici de cum nu propune așa ceva. La acestea Labouchere, o notabilitate literară și parlamentară a Angliei, a publicatū următorea revocare: „Înainte de câteva săptămăni am făcutū observarea: în biserica romano-catolică scopulū sanctifică mijlocele. Eu atunci am scrisū în credință bună, căci eu în adevēru am fostū de părerea, că lucrulū așa și stă. Dar comunicări numărōse din cercurile catolice m'au convinsū, că în privința acestā mē aflu cu totulū în rătăcire; deoțrece biserica catolică, computăndū și pe Iesuiți, invăță, că nu este iertatū nici odată a face rău spre a ajunge prin acestā la vre-unū bine. Cu bucurie publicū eū acestā constatare, căci mulți necatolici se vorū afla în aceeași erōre ca și mine.“ A rătăci este ușorū, dară se recere mare curajū a-și recunoșce și revoca publice rătăcirea. Acestā a făcutū celebrulū publicistū englesū. Ore face-o vorū și domniū dela „Gazeta“?

Casū de mōrte. Valentinū Diță preotū gr. cat. în diecesa Oradei, fostū prof. int. la gimn. gr. cat. din Beiușū, dōnă unū morbu îndelungatū și greu și-a datū blândulū sufletū în mănile Creatorului în 17 a c. în alū 25-lea anū alū etății și 1 alū preoției. În veci aminirea lui!

Pentru procurarea de recuisite, stēgurī flamure, policandre, albicuri, obiecte pîi, icōne și cărți bisericesci recomandămū institutulū de artă a lui Suits și comp. din Budapesta, cari la dorință trimitū gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

XVI.

Șincai despre s. Unire.

§. 1.

Șincai, acestu „luciferu pe firmamentul literaturii române”, a fostu rău tractat din partea dlui Densușan. A fostu smulsu de pe acelu firmamentu luminos și înfptu pe firmamentu nebulosu alu unor ficțiuni, unde ar rămâne pururea întunecat, dacă negura acelor ficțiuni nu s'ar imprăștia prin lumina adevărului.

Șincai însă formeză pentru biserica română unită unu titlu de glorie cu multu mai frumos, decâtu să-l lăsăm acolo, unde l'a aședat dlui Densușan, numai ca să-și potă dovedi absurditățile susținute cu privire la sfnta unire.

Adăpatu la isvôrele credinței adevărate, cari din vecinica cetate a Romei se revarsă preste totă omenimea, Șincai ar rămâne pururea pătatu, dacă făcându-se trădătorulu credinței catolice, s'ar fi pusu în serviciulu eroriloru din Fanaru, pe cari dlui Densușan le aperă cu îndărătnicie chiaru în contra bisericeii sale, deși acestă biserică și pe dînsulu l'a crescută și l'a ocrorită timpu îndelungat cu adevărată iubire de mamă, fără să presimțescă, că li va fi atăt de nemulțamitoriu.

Dlui Densușan susține, că Șincai n'a voit să scie nimic despre o uniune dogmatică cu biserica Romei, ci numai despre o „simplă alianță cu drepturi egale pe terenul bisericesc”, căci după ce dsa citeză câteva pasaje din cronica lui Șincai, face următoarea concluziune: „Așadar de schimbarea religiunii, cum n-o înfățișeză manifestulu Iesuiților, și anume, că noi primim, mărturisim și credem toate, câte le primesc, mărturisesc și crede biserica catolică, pot să vorbescă astăzi numai omenii, fără de studii, și fără de iubire de biserica noastră națională.” Intr'altu locu dlui Densușan dice: „Șincai totu acolo declară unirea noastră cu Biserica Romei, ca o simplă alianță cu drepturi egale pe terenul bisericesc, er nu ca supunere.”

Față cu aceste aserțiuni, neintemeiate ale dlui Densușan vom dovedi înainte de toate, că Șincai nu a cunoscutu altă uniune afară de cea dogmatică, pe care dînsulu a propagat-o cu totu zelulu în totă viața sa.

În cronica lui Șincai la an. 1698 aflăm unu pasaj clasic, care ne arată învederat pârerea lui despre credința Românilor uniți. Elu dice adevă: „Vedându Leopoldu I. mărturisirea credinței românilor din Ardelu cea în anulul trecutulu făcutu, și vrându să le ajute, ca să scape din ticloșia, în carea căduse prin meșteșugulu calvinilor, de Vlădiculu și clerulu în toate erau supuși superintendentulu celui calvinesc, precum arată predicatorulu Petru Bod, în 14 Aprilie din anulul acesta 1698, a datu o rezoluție, prin crăesculu său guberniu, care sună așa: (Urméza „rezoluția”). *Ved, că împăratulu Leopoldu pe nimenia a silitu la unirea cu romano-catolicu, fără numai câtu a vrutu să ajute pe români ce ticloși, cari până astăzi nu-și cunosc biele și folosulu său, ca să fie povățuiți de bărbați născuți din sângele lor, pe cari li dore de nemuru nostru, nu ca pe nemurile cele străine, cari numai pentru aceea cătesc asupra povățuitoriloru celoru din nemulu nostru, ca să potă suge sângele Românilor; că altmintrea nu ar puté trăi, sau de ar și trăi, ar fi mai ticloși decâtu români! Vai nemulu românesc, de nu-și va da Dumneđu înțelepciune! Așa dară cetitoriu! de vei ceti pe Batlen Miklós și pe Cerei Mihai, să nu le credi, că aceștia numai clevețe scriu asupra rezoluției mai susu aduse; pentru că ne uria nemulu, credința și legea ca nisce calvini, dară romano-catolicu credința românilor nu o potă urî, fiindu una cu a lor.*”

Cuvintele din urmă ale lui Șincai constată unu adevăr diametralu opus erorii dlui Densușan, care, precum amu vedutu, susține, că românii n'au primitu nimica din

cele patru puncte profesate de romano-catolici; pe cându Șincai susține apriat, că credința românilor este una, adevă identică cu a romano-catolicilor, ceea ce nici de cum nu s'ar puté dice, dacă românii uniți prin „mărturisirea credinței cea în anulul trecutulu făcutu” nu ar fi primitu toate dogmele profesate de biserica catolică. Este deci uniunea românilor cu biserica Romei după doctrina adevărată a lui Șincai o uniune dogmatică sau de credință, er nu o „simplă alianță cu drepturi egale pe terenul bisericesc”, precum viséza dlui Densușan.

Dar cuvintele de mai susu ale lui Șincai desavuéză și în altă privință pe dlui Densușan. Acesta în capitolulu său „istoricil români despre unirea cu biserica Romei” citeză foarte multu și pe Șincai, și prin urmare și pe acesta îl înțelege între bărbații luminați, despre cari dice în acelu capitolu chiaru la începutu: „Unirea cu Biserica Romei, așa cum o făcuse episcopulu Atanasie, s'a părutu tuturoru bărbaților nostri luminați din secululu trecutulu și din secululu prezentulu unu pasu foarte greșitu. În ce privește viitorulu acestei biserice și viitorulu națiunii române din Transilvania.”

Din contră lui Șincai unirea nu i-s'a părutu unu pasu foarte greșitu, ci unu pasu, prin care Leopoldu voia să ajute Românilor din Ardelu, „ca să scape din ticloșia, în care căduse prin meșteșugulu calvinilor, de Vlădiculu și clerulu în toate erau supuși superintendentulu celui calvinesc”. Ba ce este mai multu, Șincai se indignéza asupra acelor români, cari n'au sciutu pētrunde intențiunile împăratulu Leopoldu, și esclamá plinu de durere despre Români aceștia, că „până astăzi nu-și cunosc biele și folosulu său, ca să fie povățuiți de bărbați născuți din sângele lor, pe cari li dore de nemulu nostru, nu ca pe nemurile străine, cari numai pentru aceea cătesc asupra povățuitoriloru din nemulu nostru, ca să potă suge sângele Românilor.”

Este evidentu, că Șincai face aci aluziune mai întâi la Români aceia, cari în locu să se unescă, țineau cu calvini magiari, alu căroru episcopu voia să fie „povățuitorulu” Românilor și se intitula „episcopu Valachorum”. Asemenea face aluziune la acei Români, cari lăsându-se a fi amăgiți de nemuri străine, mai bucuroși s'au supuși episcopiloru sērbesci, decâtu să se unescă și să aibă povățuitori din sângele lor, precum au avutu totdeauna românii uniți. În fine Șincai a fostu atăt de convinsu, că uniunea a fostu unu pasu salutariu pentru viitorulu bisericeii române și a națiunii române din Transilvania, încâtu nu se pōte reținé de a nu înfiera după merită pe scriitorii calvini, cari scriau clevețe asupra decretulu, prin care s'a inițiatu sfnta unire. Așa dară în ochii lui Șincai unirea nu a fostu unu pasu foarte greșitu în ceea ce privește viitorulu acestei biserice și viitorulu națiunii române din Transilvania, ci unu pasu foarte salutariu, pe care unii nu l'au înțelesu, precum nu-l înțelege nici dlui Densușan, care mai are și nefericirea de a veni și în contradicere cu sine însuși, căci pe cându de o parte susține, că sub Atanasie unirea s'a făcutu așa, încâtu ne-a asiguratu toate bunătățile lumii, cum sunt credința nealterată, independența, autocefalia și drepturi politice-bisericesci, pe atunci de altă parte totu elu voescă a dovedi cu mărturia bărbaților luminați din secululu trecutulu, că „unirea cu biserica Romei, așa cum o făcuse episcopulu Atanasie, a fostu unu pasu foarte greșitu. Adevă elu și-o cântă, elu și-o descântă.”

Dar să vedem mai departe, cari suntu ideile lui Șincai despre adevărata credință.

În Cronica anulul 1415, după ce amintescă, că prin protestantismu a voit Dumneđu să certe „mândria sfntei biserice Romei”, îndată delătură dela sine suspiciunea, că ar aproba prin acestă expresiune erorile protestanților, dicându: „Acestă dicu, nu că doră că însu-mi m'asî abate dela acelea, care le-a

descoperitu Dumneđu, le-a învățatu Domnulu nostru Isusu Christosu, le-au propovăditu ss. lui apostoli și ucenici, și sfntă biserica lui mi-le dă, să le credu, căci acestea toate le mărturisesc și cu ajutorulu lui Dumneđu suntu gata a-le apēra și cu punerea vieței mele.”

Este evidentu din aceste cuvinte, că Șincai a cređutu și mărturisitu toate, câte le-a propus „sfntă biserica lui Christosu”, pe care mai susu o numise „sfntă biserica Romei”, și fiindu că acestă a făcutu elu ca român uniu, dela sine urméza, că după convingerea lui sfnta unire consistă în primirea și mărturisirea aceleiași credințe, ce o profeséza biserica Romei, er nu într'o alianță simplă pe terenul bisericesc, așa încâtu alta să fie credința Românilor uniți, și alta a bisericeii Romei.

Totu așa de claru apare pârerea lui Șincai despre sfnta unire și din elogiulu, ce-lu face canoniculu prepositu gr. cat. George Farcașu din Oradea-mare, despre ale căru scrieri inedite astfel se exprimă: „Jam quae, quae, his aptiora, meliora, salubriora, et efficaciora esse possunt praesidia clerum populumque valachicum desertum et incultum desideratis opportunis humanitatis, et christianitatis principis dogmatibusque imbuendi, percolendi, et politiorum reddendi? si illa typis publicis excuderentur, et legenda, usurpandaque utrique benefice concederentur!! Au non sacra etiam Unio ocyus acceleraretur lectione horum subsecuta convictis de veritate tot millium rudium animis! Librorum lectio certissimum extitit semper propagandae, conservandaeque religionis adminiculum!”

Precum apare din aceste cuvinte, în mintea lui George Șincai religiunea catolică se presentă ca unu sistem de principii și dogme adevărate și folositoare, despre cari trebuie să se instrueze și lumineze poporul și clerulu, pentru ca acesta convingându-se despre adevărulu, să se propage sfnta unire și prin acestă religiunea adevărată a lui Christosu. Însă și imprejurarea, că G. Șincai numescă uniunea cu biserica Romei cu terminii „sacra unio”, arată destulu de evidentu, că elu era foarte departe de ideile lui Densușan, care consideră sfnta unire de unu pactu profan politico-bisericesc și de unu rău pentru biserica și națiunea noastră. Dacă și Șincai ar fi fostu de acestă părere rătăcită, atunci cum ar fi pututu elu numi sacru unu lucru rău și stricaciosu?

Mai claru însă decâtu lumina sōrelui se vede credința lui Șincai din trei epistole ale sale, cari s'au scosu din arhivulu Propagandei din Roma și s'au publicat în fōea bisericescă și scolastică din Blașiu din anulul 1887 Nrii 4 și 6 și din anulul 1888 Nr. 8.

În prima epistolă de dto 13 Augustu 1782 Șincai întrevine la Nunțulu apostolicu din Viena, ca să se denumescă de episcopu Ignățiu Dărăbant, pentru că acesta obținuse la alegere celea mai multe voturi și pentru că „acestu bărbatu prin zelulu, ce-lu are pentru propagarea credinței catolice, totdeauna a fostu așa de harnicu întru predicarea aceleiași credințe adevărate, în câtu puține conversiuni s'au făcutu la noi, la cari elu n'ar fi conlucratu.”

Oric cine pōte pricepe din aceste cuvinte, că înainte lui Șincai acela avea adevărate merite, care lucra pentru uniunea dogmatică cu biserica Romei. Înaintea lui numai credința catolică este cea adevărată, și trecea la acestă credință, nu o numescă „alianță, ci „conversiune”, care fără profesiunea tuturoru articiloru de credință ai bisericeii, la care se face trecerea, nu se pōte închipui. De aceea după pârerea lui Șincai uniunea nu consistă într'o „simplă alianță”, ci în mărturisirea tuturoru adevărilor de credință și prin urmare și a celoru patru puncte profesate de biserica Romei.

În a doua epistolă de dto 8 Februaru 1783 Șincai reportéza Cardinalulu Prefectu

¹⁾ Viața, oper. și ideile lui G. Șincai de P. Ilariănu p. 126.

dela Propaganda, că pe lângă misiunile, la cari adeseori e trimisă din partea superiorilor săi, a fostă numită și directoră de școle și catechetă în Blăși, și apoi adaugă: „Așadar de prezente mă ocupă mai virtuos cu acestea lucruri și încă cu atât mai voios, cu câtă forțe bine seimă, că *Maiestatea Sa aceste școle a voit a le introduce la Români, nu din altă motiv, de câtă ca cu atât mai tare să se propage credința cea adevărată. Pe când mă ostenez și cu modestele mele puteri în propagarea acesteia etc.*”

Așadar după Șincai totu numai credința catolică este cea adevărată, pe care elu încă a propagat-o cu totu zelul, pe câtă i-au ertată puterile. Ce înțelesu ar fi avut însă propagarea acestei credințe adevărate din partea lui Șincai, dacă uniunea ar fi consistat într-o „simplă alianță”, în virtutea căreia Românii aveau să fie deosebiți în credință de catolici?

În epistola a treia de dto 28 Martie 1804, adresată Nuntialui apostolică din Viena, Șincai între altele scrie despre sine: „Că-că pentru pietatea mea, moravurile bune, credința catolică nepetată, principiile sănătoase, de cari astfel am fostă străbătut în Roma, în câtă nu numai fiindu acolo mi-am atrasu din partea tuturor laudele cele mai mari și am meritatu, ca să fiu făcutu doctoru atâtu în filosofie câtă și în teologie, ci și întorsu în Transilvania, patria mea, și în diecesa Făgărașului, *nică odată nu m'am abătutu dela ele, și după datorința mea și puterile mele m'am ostentit pururea cu sirguintă în via Domnului, deși numai ca mirănu (că-că Episcopulu n'a voit să mă chirotonescă) ca unulu, carele am fostă celū dintăi, ce a datu unū catechismu românescū și alte cărți pentru școlele românești, patruspredece an (și sub antecesorul episcopu Grigoriu Maforu) am avut direcțiunea școlorū cu celū mai mare succesu, pe cari visitându-le cu deamănuntul, pretutindenea în totă Transilvania am făcutu catechese, am întăritu pe poporū în dogmele credinței, și ce este mai multă, chiară și orășe și sate întregi nu puțin am readusū la simlū sfintei Maice Biserice.*”

În această epistolă Șincai ne spune, că în Roma a învățat credința catolică nepetată și principiile sănătoase, dela cari în totă viața sa nu s'a abătutu, ci din contră le-a propagat cu zelū înfăcărătū, în câtă sate și orășe întregi românești a întorsu la simlū bisericei catolice.

Cine ar pută crede însă, că în Roma Șincai nu ar fi învățat și cele patru puncte de deosebire între biserica grecească și cea catolică? Ori dacă Șincai a fostă de părere, că uniunea consistă numai într-o „alianță simplă” politico-bisericească, atunci pentru ce a propagat dînsul credința bisericei catolice printre Români? Că-că aceștia, după născocitura dlui Densușanū despre „alianță”, trebuiau să nu primescă nimic din credința bisericei catolice.

Așa dară mirănul Șincai în ce privește conceptulū despre natura sfintei uniri este departe ca ceriulū de pămîntū de mirănul Densușanū, ér cândă acesta dice, că despre schimbarea ¹⁾ religiei „potă să vorbescă numai omenū fără de studiu și fără de iubire de biserica noastră națională”, elū insultă și pe marele cronicariū Șincai. Dar dacă considerăm lucrulū așa, precum s'a întâmplatū, și precum îl arată documentele istorice și consciința publică a Românilorū uniți, atunci trebuie să concedă și dlū Densușanū, că numai unū omū fără de studiu în cestiuni bisericești mai potă susține astădi, că prin sfinta unire nu s'ar fi primit credința bisericei din Roma, conservându-se neatinșu ritulū și disciplina bisericei orientale.

Din celea desfășurate până aci se vede mai departe, că nu numai dlū Densușanū, ci și Papiū Ilarianū a greșit în apărarea ideilorū

¹⁾ Este de notatū, că la Densușanū primirea celor 4 puncte este identică cu schimbarea religiei, deși proprie neprimirea acelor 4 puncte ar involva schimbarea religiei, deoarece doctrina catolică despre acele 4 puncte se află destul de lămurit în cărțile bisericești și în sfinții părinți ai bisericei orientale.

religioase ale cronicariului Șincai. Papiū Ilarianū în discursulū său de recepțiune în simlū Academiei Române susține, că „Șincai se întorse (din Roma) nu spre a propaga unirea cu Roma Papei”. ¹⁾

Cum se potă susține așa ceva despre Șincai, care sate și orășe întregi a readusū la simlū bisericei catolice, noi „omeni fără de studiu” nu putem pricepe. Potă că o pricepū omeni cu studiu ca dlū Densușanū, căre a scrisu falmōsa cercetare istorică-critică, unde nici urmă de critică nu aflăm.

(Va urma).

Dionisiū și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

„E Tellus cu cetele sale,” își dîse și ieși printr'una din spărturile zidului, ce era mai aprōpe de drumū.

Doi bărbați se iviră, și fără să-lu observe, trecură printr'o altă spărtură spre casă. Abia l-a observatū, și ei aū și dispărutū. Numai atăta a băgatū de samă, că unul era în portulū sclavilorū, și involuntariū și-a adusū aminte de greșosulū Lygdus.

De sigurū acela a fostū Lygdus, care a slujitū și la răpirea Agatei — și acum —? Tinerulū incremeni la acestū gândū. „Dumnezeule vecnicū și îndurătorū! Veți concede tu asta? Te invoesc la crima această?” dîse întru inima sa. „Dacă tu nu m'ai părăsitū pe mine, nu părăsi nici pe nefericita mea soră.”

Primulū său gândū a fostū, să se arunce asupra loră, deși prevedea, că nu va răsbi în contra la doi. Ei însă aū dispurutū așa de lute, câtă Paulū n'a fostū în stare să lea vre-o hotărîre.

Într'acestea unū sgomotū de pași se apropia mereu. Tellus în sfârșitū apărū în fruntea unei oști întregi. La porunca lui Paulū trecură zidulū și într'o clipă incunjură edificiulū de tōte laturile. Toți erau bine într'armați, și câte unul purta câte o lădiță plină cu materii combustibile. Aceștia se și împraștiară postându-se mai cu samă sub ferestli.

Paulū împărtăși lui Tellus, că a vedutū pe Lygdus intrândū. Tellus porunci ostașilorū, să dea focū, pe cândū Paulū încă vorbia.

„N'ai pututū da de loculū, unde se află soră-ta?”

„Cu siguranță nu. Numai din două ferestli în partea dela stînga licuresce o lumină slabă.”

„Așa dară se va da focū în partea drēptă, ér noi vomū intra de cealaltă parte și o vomū desrobi. La lucru dar, omenii mei! — Dōușdecă din voi rămānū aici, ca să hrānescă foculū. Voi ceialalți îmi urmați mie! Ataculū se începe de dinafară! Spargeți uși și ferestli! Celū ce va intra mai întăi, va fi vrednicū de glorie deplină, și nobilulū nostru tribunū nu-lū va uita!”

Asediulū s'a începutū.

Într'acestea în una din odăile etajului primū se desvolta o scenă de altă natură. Era odăea, în care a fostū deținută Agata, — Agata, pe a cărei față nu se oglinda decât spaîma grozavă, ce l-aū pricinuit-o dîlele din urmă, Agata, care se mistuia în suferință și tortură. Îngrijitōrea, pe care amū întâlnit-o în ospetăria lui Isacharū, era singura ei societate. Acestă îi aducea măncarea, din care însă Agata abia a luatū ceva, și

acēsta numai la stăruințele și chiarū amenințările îngrijitōrei. Durerea sermanei fetei nu mai era decâtă mută. În ziua cea dintăi a mângăiat-o gândulū, că Estira și Paterculū o vorū elibera. Cândū însă trecu și a două dî și se apropiă o nouă noapte de grōză și chinū, desperarea cea mai crāncenă l-a cuprinsū sufletulū. A strigatū pe mamă-sa — zădarnicū însă; pe frate-sēu, — elū nu o audia; pe Paterculū, — acesta părea, că nu mai e pe lume. O singură rață de sperare mai licuria în desperatulū ei sufletū. Era mila lui Charicles, a medicului elinū. Potă că o dî mai are de speratū, — dîcea întru sine, — până cândū va sosi în cetate fratele ei, și acesta va face apoi totulū pentru eliberarea ei.

Așa gândia Agata. Dar puterile aū părăsit-o. Monotonia mormintală și spaîma, ce i-se ivi în sufletū, cândū se gândia, că va mai vedē odată pe hidulū bărbatū, de care își aducea bine aminte, cândū l'a vedutū apropiându-se de Circeii, îi împetriră inima, și nici lacrimi nu mai gāsia, ca să-și potă ușura povara de pe sufletū.

Dar ce să fie această? De ușa ei se apropiat pași. Capulū îi era răzimatū de ușe, — acum se ridică repede în sus. Dar de ce atăta grabă? O candelă de pētră ardea într'unū colțū alū chiliei, ér ușa era încuiatā — —

Ciocni cineva cu putere în ușe. „Deschide!” dîse unū glasū prietinosū

„E Lygdus,” suspină Agata încrucșându-și mănile. „Vreū potă să mă transpōrte de aici? Dar eū nu voiū deschide! Fie, ce va fi!”

„Deschide ușa,” repeți celū de afară cu mai multă prietinie.

„Cine ești?” întrebă Agata.

„Acea o vei vedē, porumbiță frumōsă.”

„Eū nu deschidū, până nu voiū sci, cine ești.”

Urmă o pausă scurtă. I-se părea, că aude șoptindū.

„Deschide, frumōsă domniță!” grăi o vōce prefăcută. „Eū suntū mediculū tēu Charicles.”

Dar Agata nu deschise. Într'acestū momintū audī alte sgomote în afară. Să fie aceștia solii lui Tiberiū, ajutătorii lui Lygdus? Întrēgă casa i-se părea cuprinsă de o bandă de ucigași. Ce să fie acelū sgomotū infernalū? Nu suntū ore loviturii grele, ce vorū să spargă ușa? N'audia de tōte laturile strigāte selbatice?

Gânduri nouē o cuprinsēră. Nu suntū ore prietiniū ei și fratele, ce alērgă pentru eliberarea ei? La ușe nu se mai ciocănia, încetū s'aū depărtatū cel de acolo. Ceva hotărîtorū trebuie că se întâmplă — ori spre rēu ori spre bine.

Agata mai audī numai ca în visū sgomotulū agitatū, ce se continuă în lăuntrulū casei, — strigāte și sunete de arme. Dar consciința de sine o părăsi. Ea cădu fără simțire la pămîntū.

Lygdus ca de obiceiū nu s'a pututū răbda nici astădi cu tōtă graba sa, să nu se lase în vorbă cu îngrijitōrea. Firesce că nu se gândia, că prin această va mântui viața Agatei. Cândū se gândi, să se mai apropie odată de ușa prădiū sale, băgă de samă abia, că gladiatorii și-aū ținutū vorba și vinū întru apărarea tinerei fete.

Lygdus și-ar fi privitū de o glorie, ca să potă înfuge cuțitulū său în inima nevino-

¹⁾ Viața etc. lui Șincai, pag. 29.

vatei fete. Acum însă nu mai avea alta de făcut, decât să se mântuască. Gândul celui dintâi i-a fost nu Agata, ci el însuși.

Flacărele aruncau o lumină roșie pe întregul ținutului dimprejur. Lygdus era în strimțore. Gladiatorii nu cunoscău mila și dreptul preț de răscumpărare cereau dela el, să le deschidă ușile și ferestrele și să-i conducă în internul edificiului. Lygdus se învoi.

Cei dintâi, cari au străbătut în edificiu, au fost Paul și Tellus, de a cărui pumnă Lygdus avea respect, de când i-a simțit în grădina ospetăriei greutatea.

În câteva minute mulțimea a cuprinsu toate coridorele casei.

„Agato!“ strigă Paul de câteva ori una după alta, umblându prin cotiturile pustii ale casei. „Soro, unde ești? Dă-mi un semn, că mai trăesci!“

Dar nu primi nici un răspuns.

În sfârșit a ajuns înaintea ușii, unde Agata era într'adevăr ascunsă. A și cercat, să intre, dar ușa era încuiată și la încercările lui nu se deschidea. „Tellus! Vino și-mi ajută!“ duse el plin de nădejde și totodată și de spaimă, căci incendiul se lăția cu putere. „Acastă odae e încuiată, și aici trebuie să fie, dacă preste totu se află în acestu afurisit edificiu. — Agato, Agato sora mea! Spune-mi, mai trăesci? Noi anul venit, ca să te eliberăm — sunt eu, fratele tău! N'ai nici o frică — deschide ușa!“

Nu urmă nici un răspuns.

„Spargem ușa!“ duse Tellus și și începu cu brațele sale de uriaș să scotă ușa din țițini, dar nu-i succese.

După câteva lovituri de seacă cădu ușa.

În odae candela de petra lumina un chip palid. O durere, ce nu se putea

spune cu graiul, pătrunse peptul tinărului erod și pepturile celor de față: acolo zăcea prinsonera, un corp fără viață.

„Vai, mama mea! Ne-au omorât-o!“ suspină Paul și se apropiă de ea.

„Nu chiar!“ duse Tellus contemplându-o. „Uită, uită, nu e rănită, și pulsul e regulat. Nu pte fi decât un leșin. Căcă-i o sorbitură de vin, — acela o va aduce la sine, și apoi de grabă la aeru prospăt.“

Îndată a datu apoi Tellus poruncă, să stingă focul, și luându în brațe gingașa povară a pornit înainte, ér Paul și ceilalți îi urmau.

În pragul ușii Paul se împedea de un trup de om. I-se părea, ca și cum ar fi datu cu piciorul preste un șerpe veninos, căci o înțepătură de cuțit îi pătrunse în piciorul cel drept. Într'o clipă se aruncă Paul asupra lui și-i smulse cuțitul din mână.

Cu față schimonosită și cu trupul fără putere se răzima Lygdus de perete.

„Folosește ocaziunea, domnule meu, și stinge-i viața.“ duse Tellus.

„Dacă aș fi și eu un ghid ca tine, miserabile, ultima ta clipă ar fi acesta.“ duse Paul ucigașului. Acesta însă îi îndreptă o privire răutăcioasă și la semnul de grație al lui Paul ieși afară.

Prietinii nostri abia au ieșit în grădină, când îi întâmpină o grozavă surprindere. Într'egă oștea Cesarului se apropia cu torțe. În lumina acestora se vedea destul de bine mulțimea ostașilor. Acesta era o nouă cursă criminală a Cesarului, prin care să-și asigure jertfa robită. Așa gândiau prietini nostri.

„Vom face totu, ce vom pute, ca să ieșim printre țire, și cel puțin tu cu sora-ta să scapi.“ șopti Tellus tinărului său prietinu.

Paul pășia înainte fără de a rosti un cuvint.

„Cine trece pe aici?“ întrebă o voce.

„Omeni de omenie.“ răspuse tribunul.

„Mi-se pare, că te-ai cunósce.“ continuă vocea. „Nu ești tu Paul Emilii Lepid?“

„Acela suntu.“ fu răspunsul. „Dar cine ești tu?“

„Eu suntu aci, ca să te caut pe tine, ori mai bine pe sora-ta — pe tinera fecioră a Emilianilor, pe care trebuie să fi-o predați ție.“

„Tu vești.“ răspuse Paul mirându-se, „ajutorul tău nu-mi mai face trebuință.“

„O comisie mai am încă: acestu inel am să ți-l predați ție. Precum se vede, tu stai în grația unui înaltu domn.“

Cu aceste vorbe elu păși mai aproape de Tellus și Paul, ér aceștia spre cea mai marea lor surprindere recunoscură în elu pe grozavul generalu alu pretorianilor, pe Seianu.

„Îți mulțămesc, generale.“ duse Paul primind inelul. „Permite-ne, ca să ducem pe sora mea într'unu locu sigur.“

„Acastă e și dorința mea cea mai vie.“ replică prefectul. „Uită ostășimea, ce se apropie. Ea îți stă la dispoziție.“

„Încă odată mulțămitea mea!“ Și grăbiră înainte cu prețioasa povară.

Cu o jumătate de oră mai târziu Agata era cuprinsă de brațele duióse ale mamei sale. Sentimentele lor de mulțămire și bucurie nu voiu încerca, să le descriu.

(Va urma.)

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

JOSIFU GAVORA (3) 24—26

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucr escelent și gustu bun la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtu se pte mai frumósă obiecte de lipsă

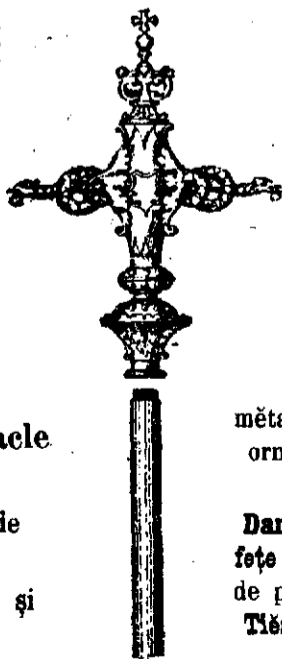
pentru ajustarea bisericelor, și anume:

Felóne preotesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire, luminarie de perete și de altariu, și candel.

Primesci și eștuiescu ieftinu repararea vestimentelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candel și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodară de aur, de argint și de mētasă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, oroci de perete și de scólă. Tēsēturi bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscătore.

Carituri de prețuri și preluminare de spese trimitt la cerere franco.

Cu deosebită stimă cutez a încunoscintă pre

Veneratul Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iaș asupra-mi gatierea de iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor, în ce priveste lucrul de mēsariu și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icóne sante, dimpreună, cu aședarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescu cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunóscre deosebită, și tóte mă îndreptățescu la sperarea, că Veneratul Cleru mă va împartăși ocașionalmente de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bunu, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tarifulu de zone dispărēndu departările, prin acosta capacitatea de concurență mi-sa mărītă.

Rogāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. biseric.

(6) 44—52